

Leefbaarheid in
perspectief

Een Dorpsontwikkelingsplan maken

Brochure voor:

- Initiatiefnemers voor een Dorpsontwikkelingsplan (DOP): Besturen van organisaties voor het Algemeen Belang van een dorp, wijk of buurtschap
- De DOP-werkgroep (DWG)
- Gemeenten

Kerkstraat 72
6987 AD Giesbeek
0314 - 631168
E-mail: info@dkkgelderland.nl
Web +site: www.dkk gelderland.nl

Inleiding

U denkt na over het maken van een Ontwikkelingsplan voor uw dorp, wijk buurtschap of stad. Misschien is er nog niet over besloten binnen de organisatie voor algemeen belang van dorp, wijk of buurtschap (Het Algemeen Belang), of misschien moet u nog met de gemeente in gesprek over nut en noodzaak van een Ontwikkelingsplan en de wijze waarop de gemeente dit project kan ondersteunen. Deze brochure hebben wij gemaakt u om beter beslagen ten ijs te laten komen in alle gesprekken die u zult voeren op weg naar een Ontwikkelingsplan voor uw kern.

We spreken vaak van een DOP: Dorpsontwikkelingsplan. Maar evengoed kan DKK Gelderland u begeleiden bij het maken van een WOP (Wijkontwikkelingsplan), BOB (Buurtschapsontwikkelingsplan), of SOP (Stadsontwikkelingsplan)!

Een Ontwikkelingsplan maken voor uw dorp wijk of buurtschap: een goed initiatief!

Het eerste doel van het maken van een DOP is het niveau van de leefbaarheid van dorp, wijk of buurtschap en omgeving te behouden c.q. te verbeteren. De aandachtsgebieden van een DOP zijn divers; van voorzieningen, zorg, digitale bereikbaarheid en sociale samenhang tot ruimtelijke ontwikkelingen.

Met een DOP reageert u pro-actief op ontwikkelingen om u heen. Daarbij wordt rekening gehouden met op handen zijnde veranderingen en prognoses maar bovenal de ambities van inwoners. Het DOP sluit zodoende aan bij de wensen en ideeën van bewoners en de lokale kennis en creativiteit wordt benut. In het proces worden naast de inwoners ook de gemeente en uiteenlopende organisaties en instanties betrokken die mogelijk een rol gaan spelen bij de uitwerking van het DOP tot een concreet uitvoeringsplan. Naast het brede draagvlak is een ander doel van het DOP om mensen te activeren. In het proces ontmoeten mensen gelijkgestemden en samenwerkingspartners die in de uitvoeringsfase een actieve rol kunnen spelen.

Een DOP en uitvoeringsplan maken volgens een succesvolle methodiek

Samen praten over de leefbaarheid en een visie op papier zetten voor de komende 5 tot 10 jaar is geen klus die je op een achternamiddag uitvoert. DKK Gelderland heeft een succesvolle methodiek ontwikkeld waarmee in Gelderland ruim 75 Dorpsontwikkelingsplannen zijn gemaakt. In deze brochure worden de processtappen kort genoemd.

Enkele kernwaarden in de methodiek zijn dat iedere kern zijn eigen thema's bepaalt, zijn eigen doelstellingen formuleert en zijn eigen netwerk opbouwt rondom het DOP. Daarnaast hecht DKK Gelderland grote waarde aan de ontmoetingsmomenten in het proces. Ontmoeting stimuleert en activeert: er komen creatieve ideeën tot stand, nieuwe inzichten worden uitgewisseld en mogelijke samenwerkingspartners vinden elkaar.

De methodiek “Een Dorpsontwikkelingsplan maken” wordt continu verbeterd op basis van de ervaringen in het veld. Jaarlijks organiseert DKK Gelderland terugkomenten voor de vrijwillige procesbegeleiders om onderling te leren van de ervaringen.

Het project “Een Dorpsontwikkelingsplan maken” is gebaseerd op het succesvolle project “Dorpen met VISIE”; leefbaarheid in perspectief”.

VISIE staat voor:

Versterken

Het gaat erom inzicht te krijgen in de bijzondere kwaliteiten van de kern waar men woont, om vervolgens die karakteristieke kwaliteiten te versterken en te waarborgen voor de toekomst.

van de **Identiteit**

Elke kern is anders. Dat is de charme van het platteland.

door **Samenwerking**

De kwaliteiten en de identiteit van de kern kunnen alleen versterkt worden door samenwerking binnen de gemeenschap, maar ook met de belangrijke instanties van buiten de kern.

Integratie, Innovatie

In het Dorpsontwikkelingsplan worden integrale visies op een gevoeld probleem geformuleerd. Bij de herinrichting van een dorpsplein komen zaken als sociale functie van het dorpshart samen met verkeersveiligheid en weginrichting, onderhoud van de riolering en beplantingen.

Daarnaast is er in een DOP ruimte voor innovatieve ideeën die vanuit de bevolking zijn gekomen. Het motto voor de brainstormavond ‘Niets is gek of raar’, zorgt ervoor dat alle ideeën welkom zijn.

en **Enthousiasme**

VISIE is dus nodig bij het verbeteren en behouden van de leefbaarheid

Andere afkortingen

DKK	Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland
PB'ers	Procesbegeleiders
DBO	DorpsBelangenOrganisatie (Algemeen Belang voor het dorp)
DOP	DorpsOntwikkelingsplan
DWG	DOP-WerkGroep

Waarom een Ontwikkelingsplan maken?

Een kompas voor de toekomst

Als dorp, wijk of buurtschap mag je niet van de gemeente verwachten, dat zij aanvoelen hoe inwoners de ideale toekomst voor zich zien en evenmin mag je van de gemeente verwachten dat zij zich met allerlei details aangaande het leven in de gemeenschap bezighoudt. De bewoners moeten zelf antwoord geven op vragen als: is een dorpshuis voor onze kern belangrijk, willen we een jaarlijks zomerfeest of zijn we wel tevreden met de bereikbaarheid?

Om de leefbaarheid te behouden, dan wel te verbeteren, moet de gemeenschap van een dorp, wijk of buurtschap eerst helder voor ogen hebben wat ze wil behouden of verbeteren. In het DOP worden de gewenste ontwikkelingen voor de komende 5 tot 10 jaar beschreven. Dat is een periode die te overzien is, maar waarin ook ruimte is voor nieuwe regels en beleidsplannen. Iedereen, of in ieder geval zoveel mogelijk inwoners, moeten het eens zijn met het DOP. Dat betekent dat bij het ontwikkelen van de visie alle bewoners de kans krijgen om mee te denken over de toekomst. Daarbij kan het gaan om thema's zoals verkeersveiligheid, zorg, landschap, voorzieningen, vrijwilligerswerk, verenigingsleven, werkgelegenheid, cultuur, sociale samenhang, accommodaties in de kern, het opwekken van lokale energie, toerisme en ondernemerschap. Door per thema rekening te houden met prognoses, trends en ontwikkelingsmogelijkheden wordt het DOP ook toekomstbestendig. Ook wordt er gekeken naar de samenhang met buurdorpen en er wordt gekeken naar verbindingen tussen de thema's. Er wordt een visie ontwikkeld die alle thema's overstijgt, de uiteindelijke dorps-, wijk- of buurtschapsvisie. Deze visie geeft als een kompas voor de toekomst antwoord op de vraag: welke kant gaan we de komende jaren op?

Pro-actief reageren

Als dorp, wijk of buurtschap wacht je de gevolgen van veranderingen niet af, maar denk je vooraf na over de ontwikkelingen en de gewenste situatie voor de eigen kern. Als gemeenschap reageer je pro-actief op demografische ontwikkelingen en de vooruitzichten op het gebied van functies en voorzieningen. De mensen die het DOP maken kunnen zich afvragen of ze alle beleidsplannen van de gemeente moeten kennen. Het antwoord is nee. Het DOP gaat over het gewenste toekomstbeeld van de bewoners. De ideeën passen misschien niet allemaal in het huidige overheidsbeleid, maar wat niet is kan komen. De gemeente is ook niet de enige samenwerkingspartner bij het uitvoeren van het DOP. In het proces krijgen de gemeente en andere organisaties en instanties de gelegenheid om te wijzen op de haalbaarheid van de ideeën, ervaringen en aansluitingsmogelijkheden op eigen (beleids)plannen en projecten. Wanneer het tijd is voor de daadwerkelijke uitvoering van het DOP, wordt per thema gekeken wat de huidige (on)mogelijkheden zijn, welke alternatieven er zijn en of er compromissen mogelijk zijn.

Breed draagvlak

Wanneer van het begin af aan alle bewoners (ook de aanwezige jeugd en jongeren) bij het maken van de DOP worden betrokken, zal de uiteindelijke visie breed gedragen worden. Het betekent tevens, dat de kleine kern aan het eind van de rit een sterk document in handen heeft, dat een grotere kans heeft op de beleidsagenda van diverse instanties te komen. Met het DOP en het uitvoeringsplan in de hand is het gemakkelijk om allerlei partijen die iets van plan zijn in het landelijk gebied (te denken valt daarbij aan gemeente, provincie, regio, waterschap, vervoersdiensten, LTO, projectontwikkelaars of het recreatieschap) te laten zien wat de kern wil, maar ook wat de kern niet wil. Dankzij het aangetoonde draagvlak is een DOP een goed hulpmiddel bij het aanvragen van subsidie voor dorpsverbetering of wijkprojecten. Met het DOP wordt aangetoond dat er draagvlak is voor de aangevraagde subsidie. Ook wordt het project in relatie met andere ideeën beschreven.

LetzBuzz

Letz Buzz is een term die aangeeft: laat het zoemen, ga roezemoezen, klets met elkaar! Het is een project van KeppelMedia en kan nu ook ingezet worden bij het maken van dorpsontwikkelingsplannen.

Om van zoveel mogelijk bewoners ideeën te krijgen voor het dorpsontwikkelingsplan, rijdt er een opvallende, speciaal bestickerde camper rond die verschillende plekken in het dorp aan doet waar veel mensen zijn, zoals de basisschool, de winkel, de weekmarkt of het voetbalveld. Onder het genot van een kopje koffie of thee worden er in de camper interviews afgenomen door de werkgroepleden. Aan de hand van een vragenlijst geven bewoners aan wat hun ideeën, wensen en knelpunten zijn voor het dorp. De vragen worden opgesteld door de dorpswerkgroep zelf en zijn dus voor ieder dorp uniek. Het invoeren gaat digitaal. Wie LetzBuzz mist kan dus ook vanuit huis de vragenlijst invullen! Frank Bolder van KeppelMedia, een ervaren journalist, denkt mee bij het opstellen van de vragen en zet ze in een digitaal formulier. Ook geeft hij instructies voor het afnemen van interviews. Daarnaast wordt door KeppelMedia gezorgd voor de camper, de stickers en het eindrapport. Aan de inzet van LetzBuzz zijn extra kosten verbonden.

Het DOP zet mensen in beweging!

Het DOP is niet alleen een handig instrument naar de 'buitenwereld' toe, het heeft als positief effect ook dat het eigen functioneren en de samenwerking van de organisatie voor het Algemeen Belang, vrijwilligersorganisaties, het gemeenschapshuis, verenigingen, buurten en wijken wordt gestimuleerd. De DOP met uitvoeringsplan is namelijk van iedereen en voor de

uitvoering hebben mensen en organisaties elkaar nodig. Het DOP wordt geschreven door een werkgroep van vrijwilligers uit het dorp, de DOP-werkgroep, kortweg de DWG. De groep vormt een zo breed mogelijke afspiegeling van de samenleving. De DWG houdt de rest van het dorp betrokken en geïnformeerd via online en offline communicatie. Van Facebookgroep tot ideeënbus en van huis-aan-huis nieuwsbrief tot bijeenkomst. De jongste bewoners kunnen hun toekomstbeeld tekenen of knutselen terwijl de oudsten worden bezocht om hun tips en ervaringen te delen. Het DOP bevat dus echt de visie van de hele gemeenschap. Het DOP leeft, iedereen praat erover in het café, op een verjaardag of bij de bakker. En omdat elk dorp anders is, is geen enkel DOP gelijk.

Betrokkenheid gemeente

De ervaring heeft inmiddels geleerd, dat het zeer belangrijk is om de gemeentelijke overheid vanaf het begin goed te betrekken bij het maken van de visie en het uitvoeringsplan. De gemeente wordt zich dan bewust van het eigen initiatief en de eigen ideeën vanuit de kern en er ontstaan de nodige contacten. Via de gemeente kunnen feiten, cijfers en kaartmateriaal en informatie over procedures worden verkregen. Ook heeft de DWG regelmatig antwoorden nodig van de gemeente. Een ambtenaar die als linking pin fungeert tussen de DWG en de gemeente is daarom aan te raden. Naast inhoudelijke betrokkenheid, dragen veel gemeenten financieel bij aan het dorpsplanproces.

Een DOP maken is voorwerk doen; bij de uitvoering van het DOP is samenwerking met de gemeente onontbeerlijk.

Betrokkenheid organisaties en instanties

Voor het opstellen en uitvoeren van het DOP zijn de inwoners niet alleen aangewezen op de gemeente. Ook uiteenlopende organisaties worden betrokken om inbreng te geven voor het plan en te ondersteunen bij de uitvoering. We bedoelen hiermee bijvoorbeeld de woningbouwcorporatie, de natuurbeheerder, de ouderenbond, de thuiszorgorganisatie, de biblioservice, een actiecomité voor duurzame energie, de historische vereniging, het welzijnswerk of het waterschap. Dankzij het DOP-proces wordt kennis gemaakt en worden de (nieuwe) samenwerkingsmogelijkheden verkend om de leefbaarheid te vergroten.

Betrokkenheid buurdorpen, aangrenzende wijken of buurtschappen

In een dorps- wijk of buurtschapsvisie staan goede ideeën. Ideeën die ook voor buurdorpen interessant zijn. Niet zelden worden er projecten voorgesteld die een kern niet alleen kan uitvoeren, denk bijvoorbeeld aan het aanleggen van wandelroutes die ook over grond van het buurdorp gaan, het optimaliseren van openbaar vervoer, het verbeteren van de digitale bereikbaarheid of het behoud van voorzieningen in de regio. Door gedeelde thema's samen aan te pakken, bereik je dan meer dan alleen. Daarnaast moet er ook ruimte zijn voor de unieke ideeën die iedere kleine kern zo bijzonder maakt. Bij een DOP met meerdere kernen wordt de methodiek wordt doorlopen met een werkgroep die bestaat uit afgevaardigden uit de

deelnemende kleine kernen. Tegelijkertijd wordt in iedere kern op zich het proces doorlopen met een eigen DWG om input te geven aan de dorps overstijgende werkgroep. Voor het maken van een buurtschapsvisie of dorps overstijgende visie, kunt u contact opnemen met DKK Gelderland.

Goede begeleiding

Een DOP tot stand brengen volgens de DKK-methodiek, zorgt ervoor dat de diverse groeperingen in een gemeenschap met elkaar in gesprek komen. Samen wordt een prioriteitenlijst gemaakt, omdat niet alles in een keer gerealiseerd kan worden.

Om belangenverstremming te voorkomen zet DKK Gelderland goede procesbegeleiders in die niet in de betreffende gemeente woonachtig zijn. Ook moet niet de indruk ontstaan dat bepaalde groepen in het dorp bezig zijn met hun eigen belang. Een externe begeleider kan hierin goede diensten bewijzen. Een buitenstaander kan soms ook gemakkelijker alle betrokken partijen om de tafel krijgen, enthousiasmeren en bij het maken van het DOP betrekken. De Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen heeft hiertoe speciaal een team van procesbegeleiders opgeleid.

Communicatie

Een interactief proces zoals het maken van een dorps-,wijk- of buurtschapsvisie kan niet zonder goede communicatie. DKK Gelderland geeft hier dan ook nadrukkelijk aandacht aan in de methodiek. Naast de DWG die het plan maakt, is er een PR-team dat zich bezig houdt met de promotie en communicatie tijdens het proces. Het PR-team wordt net als de DWG begeleid door een DKK-vrijwilliger.

Het DOP in het beleidsproces

Het DOP kan op verschillende manieren en momenten gebruikt worden om gemeentelijke beleidsprocessen te beïnvloeden. Een gemeente kan bijvoorbeeld een structuurvisie willen opstellen. Zeer waarschijnlijk worden belangenorganisaties uitgenodigd mee te denken in dit proces. Met het DOP in de hand weten de vertegenwoordigers van de kern wat hun plaatsgenoten willen. Hetzelfde geldt voor gemeenten die een landschapsontwikkelingsplan (LOP) willen opstellen. Vaker zal een gemeente de herziening van een bestemmingsplan ter hand nemen. Dit is een uitgelezen moment om prioriteiten uit het DOP voor zover mogelijk op de gemeente-agenda te krijgen. Gemeenten maken regelmatig herzieningen van verkeersplannen en milieuplannen. Ook deze momenten kunnen aangegrepen worden om ideeën uit het DOP op de beleidsagenda te krijgen.

Een DOP laat zien welke ontwikkelingen wenselijk zijn en welke niet en de kern stelt de gemeente daarvan vroegtijdig op de hoogte. Hiermee kunnen ongewenste ontwikkelingen worden voorkomen en gewenste ontwikkelingen op een goed aansluitende manier worden uitgevoerd.

Uitvoering van het DOP

Algemeen Belang

Wanneer het DOP klaar is, wordt deze onder andere aangeboden aan de gemeente. Echter ligt de regie voor de uitvoering bij de opdrachtgever: De organisatie van het Algemeen Belang in het dorp, de wijk of buurtschap. Voor de uitvoering van het DOP worden uitwerkgroepen gevormd van inwoners die projectmatig aan de slag gaan met de thema's uit het DOP. Tijdens het DOP-proces buigt het Algemeen Belang zich over de rol die zij daarbij gaat vervullen. In samenwerking met DKK Gelderland schrijft het Algemeen Belang een uitvoeringsplan. Daarin staat hoe het DOP wordt uitgevoerd, de planning, organisatie, financiering en bemensing. Ook staat er in het uitvoeringsplan bij wie en op welke manier het Algemeen Belang aandacht vraagt voor het DOP.

Gemeente

Na de presentatie van het DOP verzoekt het Algemeen Belang de gemeente om een uitvoeringsplan te maken. Hierin staat beschreven welke projecten uit het DOP passen in het gemeentelijke beleid, de planning en begroting. Er wordt op die manier inzichtelijk gemaakt welke plannen op korte termijn haalbaar zijn en welke bijdrage de gemeente kan leveren.

Organisaties en instanties

Op verzoek van het Algemeen Belang kunnen de overige organisaties en instanties die bij het DOP-proces betrokken waren eveneens aangeven welke projecten op hun steun kunnen rekenen.

Met deze uitvoeringsplannen weten de leden van de uitwerkgroepen wat ze van de spelers in het veld mogen verwachten en welke projecten haalbaar zijn op welke termijn.

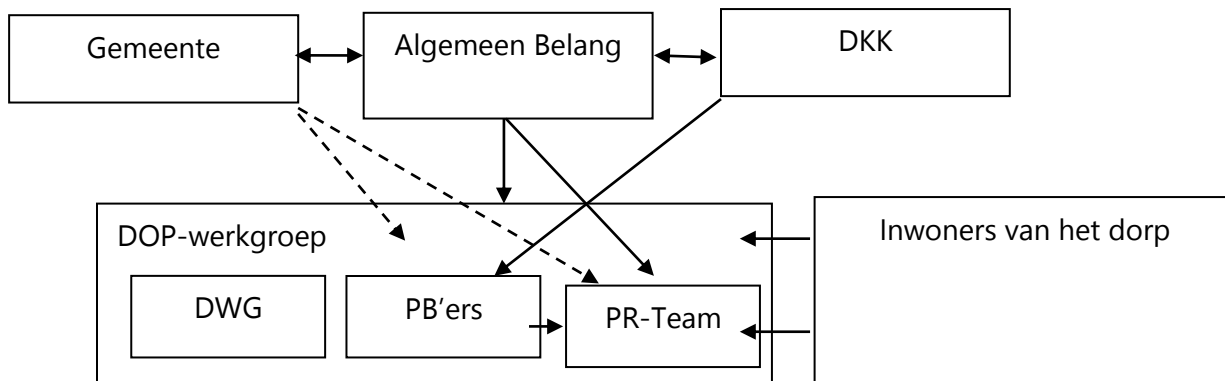
De houdbaarheid van het DOP

Vanuit DKK Gelderland zal na een half jaar en na een jaar contact met de organisatie voor het Algemeen Belang worden opgenomen om de uitvoering van het DOP en uitvoeringsplan te monitoren. DKK Gelderland kan wellicht ondersteuning bieden met voorbeelden, belangenbehartiging of procesbegeleiding. Na een jaar of vijf wordt samen met de DKK gekeken wat er is gerealiseerd, wat er nog gedaan moet worden en of er nieuwe ontwikkelingen zijn, waardoor bijstellingen nodig zijn. Bij de herziening van het DOP kan ook gebruik gemaakt worden van DKK procesbegeleiders. Bij het proces om een het DOP met uitvoeringsplan te herzien wordt weer grote waarde gehecht aan ontmoetingsmomenten, contacten onderhouden en relaties opbouwen met mensen, organisaties en instanties die bij de uitvoering van de ideeën een rol kunnen spelen.

Wie doet wat?

Tijdens het maken van een dorpsplan met de DKK methode zijn er verschillende partijen betrokken. Deze partijen zijn:

DKK Gelderland

De DKK Medewerker is de begeleidende consultant van de DKK, die vooral in het begin van het proces een rol speelt. Deze medewerker is er tijdens de start- en presentatiebijeenkomst bij en hij of zij zal ook bij de evaluatie, monitoring en eventueel de herziening van het DOP de contactpersoon met DKK Gelderland zijn.

Belangenorganisatie

Het Algemeen Belang van het dorp wijk of buurtschap is als initiatiefnemer 'opdrachtgever' voor de DOP. Zij neemt contact op met de DKK en zoekt draagvlak bij de gemeente, inwoners, buurdorpen, aangrenzende wijken of buurtschappen etc. Wanneer er animo is voor het maken van een DOP wordt er gezocht naar financiële middelen. Vervolgens is de belangenorganisatie verantwoordelijk voor het samenstellen van de DWG, door potentiële deelnemers te vragen. Vanuit de belangenorganisatie zitten er ook één of twee bestuursleden in de DWG, maar niet als voorzitter van de DWG. Op deze manier zijn de lijnen kort en blijft de opdrachtgever op de hoogte van het proces zonder daar een (te) zware stempel op te drukken.

DWG (DWG)

De DWG is de daadwerkelijke uitvoerder van het DOP proces. Dit is een gemêleerde groep die van begin tot eind bij het proces betrokken is. Zie ook 'Brede samenstelling DWG' (pg. 11).

Gemeente

Het verdient aanbeveling om de kerncontactfunctionaris/wijkambtenaar van de gemeente bij het proces te betrekken. Hij of zij is niet inhoudelijk betrokken, maar zit wel regelmatig bij de vergaderingen van de DWG, vandaar de stippellijn. Hij of zij vormt de korte lijn met de gemeente. Op die manier kan hij/zij gemakkelijk vragen uitzetten in de organisatie, kaartmateriaal en beleidsdocumenten regelen, collega's uitnodigen voor bijvoorbeeld de klankbordbijeenkomst en de burgemeester of wethouder vragen om een welkomstwoord bij een bijeenkomst te verzorgen.

Procesbegeleiders (PB'ers)

De procesbegeleiders worden geïntroduceerd zodra de DWG compleet is. Dit duo begeleidt het proces, zij zullen de bijeenkomsten ook leiden. Zij dragen zorg voor het goed doorlopen van het proces waarbij de vaart erin blijft zonder dat er stappen worden overgeslagen. De procesbegeleiders hebben niet de taak om zich inhoudelijk met het DOP bezig te houden en ook voeren zij geen werkzaamheden uit zoals notuleren, teksten schrijven of PR-materiaal ontwikkelen. overgeslagen. Via de procesbegeleiders wordt de DWG wel voorzien van voorbeelden, formats en checklists zodat het wiel niet opnieuw hoeft te worden uitgevonden!

PR-Team

Het PR-team heeft als taak dat inwoners en 'externen' op de hoogte zijn van het DOPproces, betrokken worden en meedoen. Het PR-team bepaalt zelf welke communicatiemiddelen er op welk moment worden ingezet.

In het PR-team zitten de volgende mensen:

- 1 Procesbegeleider
- 2 leden van de DWG
- De webmaster van de dorpswebsite of van de website van het Algemeen Belang
- 2 of 3 mensen uit het dorp die niet bij het DOPproces zijn betrokken, maar communicatief vaardig zijn of handige skills hebben zoals een grafisch vormgever, de weekkrant bezorger of journalist zijn bij de regiokrant
- Eventueel 1 lid van het Algemeen Belang in het dorp, de wijk of de buurtschap

Het verdient de aanbeveling om ook de communicatie-afdeling van de gemeente te betrekken bij de communicatie van de DOP , bijvoorbeeld voor drukwerk of het plaatsen van artikelen op de gemeentepagina. Vandaar de stippellijn.

Alle bewoners worden uitgenodigd actief deel te nemen in het proces van het maken van het DOP. De DKK-methodiek garandeert dat alle geïnteresseerden hun mening kunnen geven. Het PR-team draagt zorg voor de communicatie met bewoners waardoor iedereen weet wat er gebeurt en tevens de gelegenheid krijgt om te participeren.

Vorbereidingen

Participatie gemeente

Alvorens het zover is, is het verstandig om als het Algemeen Belang van dorps, wijk of buurtschap eerst met de gemeente in overleg te gaan. Een afspraak maken met de desbetreffende wethouder om te bespreken welke steun de gemeente kan geven. Als de wethouder zelf geen aanspreekpunt kan zijn voor de belangenorganisatie, bestaat er misschien de mogelijkheid dat dit wordt overgenomen door een ambtenaar (dorpscoördinator of ambtenaar kleine kernen).

Brede samenstelling DOP-werkgroep (DWG)

De DWG die het DOP gaat maken moet een zo breed mogelijke samenstelling krijgen zodat inwoners zich kunnen herkennen in de groep en een aanspreekpunt in de groep kunnen vinden. Van de belangrijkste groeperingen in het dorp dienen vertegenwoordigers in de DWG te zitten. Het is belangrijk om hierbij zo zorgvuldig mogelijk te werk te gaan en er veel aandacht aan te besteden. Dat de belangenorganisatie een DWG samen stelt wordt breed bekend gemaakt, maar het benaderen van de potentiële deelnemers geschiedt gericht en persoonlijk. Het is namelijk moeilijk om kandidaten te weigeren als die zich persoonlijk aanmelden, maar om welke reden dan ook niet geschikt zijn om in de DWG deel te nemen.

Een DWG van 12 leden kan bestaan uit zes vrouwen en zes mannen verdeeld over de leeftijdsgroepen 15 tot 25 jaar, 26 jaar tot 50 jaar en 50+, waarvan drie personen nieuw in het dorp zijn komen wonen, drie personen werken in het dorp, drie actief (bestuursfunctie) zijn in een vereniging en drie wonen in de omgeving van de kleine kern.

Bovenstaand is een ideaal plaatje. Toch is het belangrijk om vooraf goed aandacht te besteden aan de samenstelling van de DWG. Gebleken is dat het moeilijk is om jongeren te betrekken bij het maken van de dorps-, wijk- of buurtschapsvisie. Extra actie is nodig om jongeren enthousiast te maken. Dit kan via de plaatselijke jeugdvereniging en de sportverenigingen. Het meeste succes heb je als de jeugdleider of trainer zelf een enthousiast verhaal houdt over het maken van het DOP en zo enkele jongeren weet te motiveren om deel te nemen aan het proces.

Het *schema op pagina 17* is een hulpmiddel voor de brede samenstelling van de DWG. Hieraan kunt u uiteraard zelf nog categorieën toevoegen die in uw specifieke geval vertegenwoordigd moeten zijn om een goede afspiegeling te vormen.

Begroting

De begroting wordt opgesteld door de (penningmeester van de) belangenorganisatie. Hierin zijn in ieder geval de volgende posten opgenomen:

Globale begroting maken van een dorpsplan volgens de DKK-methodiek

kosten	specificatie	Bedrag
Vergaderkosten DWG	12 x consumpties en zaalhuur	400,-
Benodigdheden startbijeenkomst		100,-
3 grote bijeenkomsten consumpties	3 x 100 x 2 x € 1,60	960,-
Huur zaal 3 grote bijeenkomsten	3 x € 100,-	300,-
Communicatie (uitnodigingen, nieuwsbrief, etc)		1.000,-
Drukkosten definitieve dorpsplan	150 x € 10,-	1.500,-
	Totaal	€ 4.260,-
LetzBuzz		2.000,-

De totale kosten zijn per DOP verschillend. Afhankelijk van afspraken met het gemeenschapshuis of de leden van de DWG kunnen de vergaderkosten verschillen. Ook is het mogelijk om drukkosten van uitnodigingen bijvoorbeeld te verlagen door sponsoring. In de jaren 2018 en 2019 zijn er aan de inzet door DKK geen kosten verbonden, deze worden betaald vanuit het Leefbaarheidsbudget van de Provincie Gelderland. Je bent als belangenorganisatie verzekerd van ondersteuning door DKK medewerkers en deskundige vrijwilligers die door de vereniging zijn opgeleid tot procesbegeleiders. In de beginfase van het project zal een DKK medewerker naar het dorp, de wijk of het buurtschap komen om uitleg te geven over het maken van het DOP met uitvoeringsplan. Ook bespreekt de DKK medewerker met de gemeente welke rol die inneemt in het proces en op welke manier zij kan ondersteunen – in financiële zin maar ook in de zin van participatie door ambtenaren. De vrijwilligers begeleiden de DWG gedurende het proces aan de hand van een stappenplan. Hiervoor kunnen ze zich maximaal 75 uur inzetten. Ze leiden de werkbijeenkomsten waardoor het voor de leden van de DWG duidelijk is wat er gedaan moet worden, hoe en wanneer. Het stappenplan geeft houvast, maar de procesbegeleiders zijn uiteraard flexibel om samen met de DWG te overleggen welke aanpak het best past bij een specifieke situatie. Bij grote bijeenkomsten zoals de Startbijeenkomst en de Presentatie van het dorpsplan, is ook altijd een bestuurslid en een medewerker van de DKK aanwezig.

Financiële ondersteuning

Het maken van het DOP kost geld, maar door financiële ondersteuning te vragen, kunnen de kosten voor de belangenorganisatie beperkt blijven. Ga dus na wat er mogelijk is:

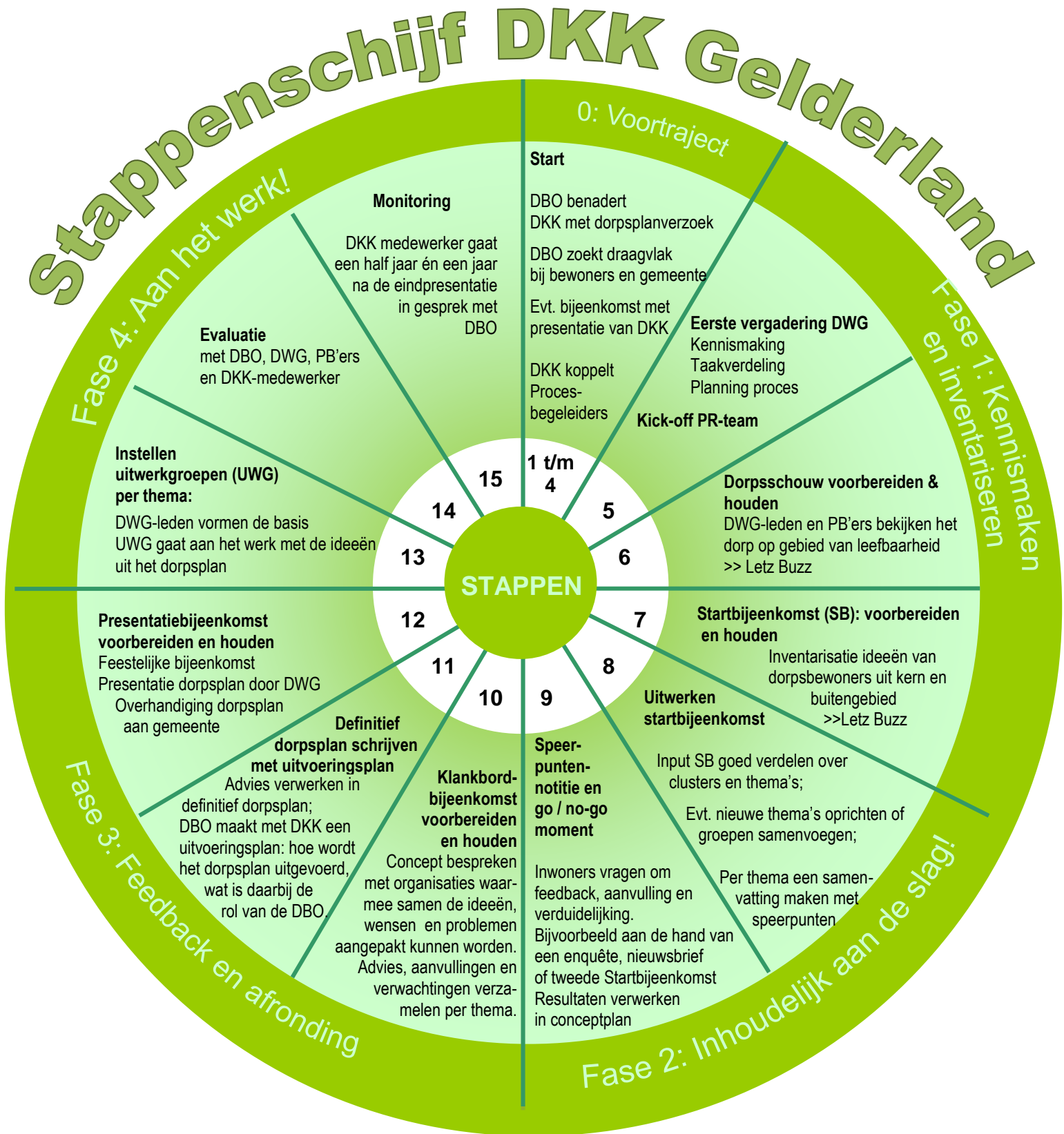
Bijdrage gemeente	<i>Vereist</i>
Bijdrage Rabobank of andere fondsen	<i>Optioneel</i>
Bijdrage ondernemers en organisaties in het dorp	<i>Optioneel</i>
Bijdrage inwoners	<i>Optioneel</i>
Bijdragen in natura, zoals: <ul style="list-style-type: none"> - Zaalhuur - Koffie/thee/drankjes - Print- en kopieerfaciliteiten - Eindredactie - Grafische vormgeving - Drukwerk - Huis aan huis verspreiding van bijv. nieuwsbrieven	<i>Inventariseer wat mogelijk is</i>

Tijdsduur en tijdsinvestering dorpsplan

Het traject vanaf het moment dat de DWG haar eerste vergadering heeft, tot aan de presentatie van het DOP met uitvoeringsplan blijkt in de praktijk nogal te verschillen. Gemiddeld duurt het proces een jaar. Het meest ideaal is om in september met de DWG en de procesbegeleiders te starten en in juli het plan te presenteren. Op die manier wordt het proces niet onderbroken door de zomervakantie.

De leden van de DWG moeten rekening houden met tenminste één gezamenlijke bijeenkomst per maand met de hele DWG en daarnaast drie grote bijeenkomsten (start, klankbord en presentatie), huiswerk en andere afspraken met betrekking tot zijn of haar taken voor het DOP.

De DKK-methodiek voor het maken van het DOP met uitvoeringsplan

Toelichting op Stappenshijf

No	Wat	Hoe
1	De organisatie voor het Algemeen Belang heeft het initiatief een DOP te maken en neemt contact op met de DKK	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen Belang krijgt brochure dorpsplan Uitleg proces dorpsplan door DKK bij bestuur Algemeen Belang
2	Onderzoek naar draagvlak bij bewoners en bij gemeente door Algemeen Belang	<ul style="list-style-type: none"> Draagvlak bewoners door presentatie dorpsplan bij bewonersavond (ondersteuning mogelijk vanuit DKK) en/of door referendum bewoners door Algemeen Belang DKK overlegt (samen met Algemeen Belang) met gemeente de participatie (inhoudelijk + financieel)
3	De DWG wordt gevormd	<ul style="list-style-type: none"> Formele start dorpsplan-proces, ondertekenen samenwerkingsovereenkomst DOP DWG wordt samengesteld door Algemeen Belang op basis van de Matrix zoals verstrekt door de DKK.
4	DKK wijst twee procesbegeleiders aan om het dorp te begeleiden	<ul style="list-style-type: none"> DKK-medewerker bespreekt het voortraject met de procesbegeleiders
5	Eerste bijeenkomst met Initiatiefnemers, Leden DWG, PB'ers en medewerker DKK	<ul style="list-style-type: none"> Kennismaking Proces doorlopen Planning afspreken Themalijst doornemen Voorbereiding startbijeenkomst DWG Samenstelling PR-team Bespreeken samenwerkingsovereenkomst DOP
5a	Kick-off meeting PR-team	<ul style="list-style-type: none"> De basis tools voor communicatie over het dorpsplan worden gemaakt: website, facebookgroep, twitterhashtag, logo, adreslijst organisaties en instanties in het dorp
6	Het voorbereiden en houden van een dorpschouw	<ul style="list-style-type: none"> Oriëntatie op het dorp d.m.v. een dorpschouw. PB'ers nemen ook deel aan deze tocht door het dorp Bewoners wordt gevraagd input te geven (zowel offline als online)
6a	LETZ BUZZ	Kies het gewenste moment: voor of na de startbijeenkomst. Stel een vragenlijst op om inwoners te laten vertellen wat zij van hun woonplaats vinden, wat ze zouden willen verbeteren en welke ideeën zij hebben.
7	Startbijeenkomst voor alle bewoners van het dorp en bijbehorend buitengebied.	<p>Programma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Opening/voorstellen leden DWG Toelichten taak en rol verschillende betrokken Optie: presentatie door DKK over de vereniging, voorbeelden uit andere dorpen enz. Inventarisatie ideeën bij alle bewoners Informeel bespreken van ideeën per thema, clusteren en prioriteiten aangeven. Interesse wekken bij inwoners voor uitwerkgroepen Medewerker en bestuurslid DKK Gelderland zijn aanwezig
8	Uitwerking startbijeenkomst	<ul style="list-style-type: none"> Resultaten startbijeenkomsten verwerken in tabellen en analyseren Eventueel besluit om tweede startbijeenkomst of aanvullende enquête te houden voor ontbrekende doelgroep(en) op startbijeenkomst
8a	LETZ BUZZ	Kies het gewenste moment: voor of na de startbijeenkomst. Stel een vragenlijst op om inwoners te laten vertellen wat zij van hun woonplaats vinden, wat ze zouden willen verbeteren en welke ideeën zij hebben.
9	Speerpuntennotitie en GO - NO GO moment	<ul style="list-style-type: none"> Resultaten samenvatten in speerpuntennotitie Bewoners op de hoogte brengen van speerpuntennotitie en vragen om feedback. Het doel is om op alle punten een GO te krijgen vanuit de bewoners.

		<ul style="list-style-type: none"> • Ruimte geven om aanvullingen te noemen voor het toekomstplan. • Dit kan op verschillende manieren: een nieuwsbrief met antwoordformulier, een digitale enquête, een antwoordbus, social media, een bijeenkomst, • Reacties worden verwerkt in het concept dorps- of wijkplan.
10	Klankbordbijeenkomst voorbereiden en houden , ideeën toetsen aan bestaand of nieuw beleid van gemeente en diverse organisaties	<ul style="list-style-type: none"> • Organisaties in kaart brengen die nodig voor de realisatie van ideeën • Verdere voorbereiding klankbordbijeenkomst • Bij de bijeenkomst zijn aanwezig: DWG, belangenorganisatie, gemeente en geïnventariseerde organisaties • Presentatie concept dorpsplan • Organisaties maken kenbaar of zij belangstelling hebben voor de realisatie van een idee • Organisaties maken kenbaar of er tips of aanvullingen zijn
11	Definitief dorpsplan schrijven Met plan van aanpak voor de uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene wijkvisie formuleren die toepasbaar is op alle thema's • Rangorde aanbrenge in haalbaarheid en prioriteit van de ideeën • Bewoners informeren • Definitief dorps- of wijkplan schrijven • In samenwerking met DKK Gelderland schrijft de organisatie voor het Algemeen Belang die opdrachtgever is voor het DOP, een plan van aanpak voor de uitvoering van het DOP.
12	Feestelijke presentatiebijeenkomst	<ul style="list-style-type: none"> • Presentatie toekomstplan voor dorp of wijk door DWG • Overhandiging dorpsplan aan Algemeen Belang en gemeente • Optie: Inhoudelijke reactie van DKK op plan waarbij gewezen wordt op kansen en voorbeelden t.a.v. de uitvoering
13	Instellen uitwerkgroepen per thema	<ul style="list-style-type: none"> • Het Algemeen Belang verzoekt de gemeente en overige organisaties en instellingen om een uitvoeringsplan • De coördinatie van de uitwerkgroepen ligt bij het Algemeen Belang. DKK ondersteunt de opstartperiode van uitwerkgroepen • Leden van de DWG vormen de basis voor de uitwerkgroepen
14	Evaluatie met ALGEMEEN BELANG, DWG, PB'ers en DKK-medewerker	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk via bijeenkomst of online enquête • Evaluatieverslag
15	Monitoring door DKK medewerker, bestuurslid of vrijwilliger. Een half jaar en een jaar na de presentatie wordt de uitvoering gemonitord door een DKK-bestuurslid of vrijwilliger, in de vorm van een gesprek met belangenorganisatie. Eventueel herziening van het dorps- of wijkplan na vijf jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Belangenorganisatie houdt DKK op de hoogte van voortgang, bijvoorbeeld door dorps- of wijkblad te sturen. • Verslagen uitwerkgroepen dorpsplan worden gedeeld met DKK.

Leden DOP-WerkGroep (DWG) (ten minste 12 leden)

Kruis per persoon aan welke 'categorieën' hij of zij vertegenwoordigt. Zo weet je wie je nog moet benaderen.

Leeftijd/geslacht	Naam	Vertegenwoordigt de volgende categorieën (minstens 1 vakje aankruisen)						
		Woont in kern, wijk of buitengebied	Autochtoon of nieuwkomer	Actief in vereniging	(zelfstandig) Ondernemer	Vul aan		
15 – 25 jaar vrouw								
15 – 25 jaar vrouw								
15 – 25 jaar man								
15 – 25 jaar man								
26 – 50 jaar vrouw								
26 – 50 jaar vrouw								
26 – 50 jaar man								
26 – 50 jaar man								
50 + vrouw								
50 + vrouw								
50 + man								
50 + man								

Samenstelling PR team

Vanuit de DWG	
1 procesbegeleider	
1 lid van de DWG	
'Externen'	
1 webmaster (dorpswebsite of dorpshuiswebsite)	
Iemand die goed is met social media (bv beheerder van populaire Facebook groep of pagina)	
Een grafisch vormgever	
Een schrijver/journalist die de pers goed weet te vinden en goed kan schrijven. Diegene vragen om ook schrijver te zijn van het uiteindelijke dorpsplan!	

Voorbeeld planning en inhoud vergaderingen DOP maken (vanaf stap 5)
VETGEDRUKT = activiteiten

Vergaderingen				
Nr.	Inhoud	Wat communiceer je?	Mnd	Date
1.	Kennismaking: verwachting, methode, planning, taakverdeling, paktische zaken werkgroep (Stap 5)	DKK-medewerker aanwezig	0	
2.	PR-team vormen en Kick-off meeting houden (Stap 5)		0	
3.	Schouw voorbereiden	Bewoners vragen om input	1	
	DORPSSCHOUW (Stap 6)	Foto's op facebook bvb	2	
4.	Startbijeenkomst voorbereiden: datum, thema's hoe div. doelgroepen te bereiken (jongeren!), gasten uitnodigen, PR!	Inwoners uitnodigen voor Startbijeenkomst	3	
5.	Startbijeenkomst voorbereiden: organisatorisch laatste puntjes op de i.		4	
X	Letz Buzz: Vragen opstellen, toerschema maken, interviewtraining, interviews afnemen, verwerken resultaten	Publiceer toerschema en online vragenlijst	4 of 6	
X				
	STARTBIJEENKOMST (Stap 7) Tip: verzamel contactgegevens van aanwezigen!	DKK-medewerker en bestuurslid uitnodigen	4	
6.	Thuis: input in tabel zetten (DKK heeft format), rondsturen en in vergadering bespreken. Zoek naar cross-overs		5	
7.	Input startbijeenkomst verwerken in Speerpuntennotitie. - Concrete Knelpunten (per thema) - Algemene Doelstellingen (per thema) - Concrete wensen/acties/maatregelen (per thema)	Samenvatting Startbijeenkomst. Indien nodig, bij achterban (vrienden/familie/vereniging) vragen om verheldering	6	
8.	Bespreken eerste opzet en aanpassen/verbeteren	Nieuwsbrief	6	
X	Letz Buzz: Vragen opstellen, toerschema maken, interviewtraining, interviews afnemen, verwerken resultaten	Publiceer toerschema en online vragenlijst	6 of 4	
X				
9.	GO / NO GO Moment (Stap 9) Speerpuntennotitie publiceren. Inwoners vragen om per thema aanvullingen te geven of aanpassingen voor te stellen. Online: enquête, facebook, website, e-mail. Offline: per post, stapeltjes neerleggen, flyer, poster, interviews. Tip: inventariseer alvast wie interesse heeft voor een uitwerkgroep.	Concept en speerpuntennotitie (=samenvatting) publiceren. Inwoners uitnodigen om feedback te geven	7	
10.	Concept dorpsplan maken. (DKK heeft format) - Beschrijving van het dorp en dorpsplanproces, algemene trends en ontwikkelingen - Per thema: Huidige situatie, Knelpunten, Doelstellingen, Concrete Acties/maatregelen - Algemene visie voor de toekomst van het dorp	Laat weten waar je mee bezig bent	8	
11.	Klankbordbijeenkomst voorbereiden Inventariseren welke personen/organisaties er voor de klankbordbijeenkomst moeten worden uitgenodigd	Deelnemers uitnodigen	8	
	KLANKBORDBIJEENKOMST (Stap 10)	Laat weten waar je mee bezig bent	9	
12.	Definitieve plan maken. Per thema toevoegen: Welke partners zijn nodig voor uitvoering. DBO voegt hoofdstuk toe: Organisatie van de uitvoering van het DOP.	DKK medewerker betrekken bij maken uitvoeringsplan	9	
13.	Concept dorpsplan bespreken en aanpassen. Eindredactie, lay-out, drukken, uitnodigingen presentatiebijeenkomst	Laat weten waar je mee bezig bent	10	
	PRESENTATIE DORPSPLAN (Stap 12)	DKK-medewerker en bestuurslid uitnodigen	11	
14.	Evaluatie	1) Via online enquête door DKK verstuurd 2) Bijeenkomst	12	
15.	Opstart uitwerkgroepen i.s.m. de gemeente / dorpsbelangenorganisatie / andere organisaties	DKK vragen om ondersteuning	13	